УДК 338.45

Безхлібна А. П.
к.е.н., доцент, доцент
кафедри туристичного, готельного та ресторанного бізнесу
Національний університет «Запорізька політехніка»
м. Запоріжжя, Україна

ЕКОСИСТЕМНИЙ ТУРИСТИЧНИЙ КЛАСТЕР ЯК ІНСТРУМЕНТ ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПРИМОРСЬКОГО РЕГІОНУ

Найкращою організаційною формою продукування екосистемних послуг приморського регіону є кластер. На відміну від інших організаційних форм, кластерне управління дозволяє втілювати у економіко-соціальне життя приморського регіону екосистемні принципи, сприяти захисту та збереженню унікальних екосистем, залучати учасників з різних сфер народного господарства та інститутів різних спеціалізацій, не вимагають будівництва додаткових транспортних вузлів та хабів, що можуть чинити тиск на природу, не

використовують інструменти податкової та митної політики, чим не підривають бюджет місцевої громади.

Функціонування туристських кластерів в приморських регіонах можливо лише за умови скоординованої роботи низки взаємопов'язаних систем та їх підрозділів (системи туристичної привабливості, обслуговування, контролю фінансової безпеки туристів, системи туристичної інфраструктури, екосистеми як невід'ємної частини кластеру). Перспективне відродження економіки Кластерів приморських регіонів України – саме в розквіті туризму за рахунок державних та іноземних інвестицій.

Серед короткострокових результатів створення кластеру можемо сформулювати наступні:

– розбудова транспортної інфраструктури міста (під'їзди до пам'яток та туристичних центрів, асфальтування та ремонт доріг, встановлення покажчиків до туристичних об'єктів, облаштування зупинкових комплексів);

– озеленення територій, забезпечення чистоти;

– формування нового туристичного бренду як конкурента діючим курортам;.

– розроблення, прийняття місцевими органами вдали та реалізація комплексної програми розвитку туристичної галузі в приморських районах;

– підвищення якості товарів та супутніх туристичних послуг;

– організація загальноміських культурних заходів;

– розбудова мережі готелів, хостелів, кемпінгів, паркінгів;

– створення web-сторінки в Інтернет – Інформаційного туристичного центру приморських районів;

– створення нових та оновлення існуючих парків, скверів, фонтанів, пам'ятників.

Очікувані довгострокові соціально-економічні результати створення кластеру приморських регіонів України:

– формування нового туристичного бренду міжнародного значення;

– збільшення доходної частини бюджету районів;

– підвищення рівня зайнятості та якості життя мешканців приморських районів;

– збільшення потоку іноземних туристів в регіон;

– створення сприятливих умов для ведення бізнесу;

– відновлення та формування мережі учбових та спеціальних закладів;

– продукування екосистемних послуг на постійній основі;

– захист та збереження екосистем приморських регіонів.

Інноваційна направленість функціонування туристичних екосистемних кластерів є ключовим важелем в формуванні регіональної політики в галузі туризму.

Виявлений потенціал кластерізації зосереджує увагу на розвитку туристичної галузі на регіональному рівні та передбачає використання методики оцінювання потенціалу кластерізації – розрахунок показників спеціалізації, локалізації та виробництва на 1 особу та експертне оцінювання. Запропонована методика, на жаль, не враховує аналіз діяльності системи розміщення, обслуговування та транспорту, які також можуть бути включені до кластеру та потребують більш детального аналізу та вивчення статистичної інформації.

Для розрахунку коефіцієнтів обирається лише вартість реалізованих туристичних путівок. Не враховуються в розрахунках кількість туристів, кількість засобів розміщення та їх наповненість. Проте використання експертного методу дозволяє більш об'єктивно оцінити потенціал кластерізації з точки зору врахування елементів конкурентоспроможності приморського регіону.

Таким чином, на базі приморських регіонів, прибережні райони мають всі перспективи щодо розвитку туризму та формування туристичного екосистемного за рахунок створення кооперації між державною владою, науково-освітянськими центрами, іноземними інвесторами, бізнес-структурами, громадськими організаціями. Наявність різноманітних туристичних ресурсів, перспективи розбудови туристичної інфраструктури, інтерес з боку державних та місцевих органів влади, громадська ініціатива є важливими факторами для налагодження співробітництва в процесі створення туристичного екосистемного кластеру.

Виконання спільних робіт майбутніх учасників кластеру потребує формування та узгодження принципів, основних завдань, плану робіт, які будуть відображені в стратегічному плані розвитку приморських регіонів на короткостроковий період.